

kan være Haandværkere eller Mestere, for hvem det er nødvendigt at udføre Arbejde om Søndag Eftermiddag, om der er Haandlende, som ikke kunne komme ud af at lukke deres Butikker efter Kl. 4. Er der Arbejde, som nødvendig skal udføres paa den Tid, mener jeg, det maa blive Mestrenes og Principalernes og de vogne Arbeideres Sag, da Mestrene eller Principalerne altid have Midler til at faae Arbejdet udført af de vogne Arbeidere for Betaling, men Lærlingen bør efter min Opfattelse have en lovmæssig Ret til at have Søndag Eftermiddag fri, og saasnart der sættes „i Reglen“, har han ingen Ret, han kan staa paa. Enhver human Mester eller Principal vil desuden have Magt til ved Opmuntring eller Belønning at faae Lærlingen til frivillig af og til at give en Haandskræftning paa den Tid, hvor han ellers skulde være fri, men hvis han ikke kan komme ud af det med Principalen i denne Henseende, bør han efter min Mening have fuldstændig Ret til at henvende sig til Dørligheden og fordrø denne Fridag. Jeg tror, at en saadan Fridag har for den Unge den allerførste Betydning. Han bør ikke være tvungen til at arbejde om Søndag Eftermiddag, hvor Elægt og Venner i Reglen ere samlede, og der ved være udeluftet fra at nyde Familielivets Goder, og han bør overhovedet ikke mangle Leilighed til at lægge hele det tvungne Arbejde tilside paa en bestemt Dag. Den bør staa for ham som de Timer, da han virkelig skal nyde Friheden og have Erstatning for den Tvang, som han ellers er underkastet; jeg tror, at det er til Gavn for hele hans Udvikling. Det nytter ikke, at man siger, at han meget ofte vil anvende denne Tid paa en mindre god Maade og maaske til Skade for sig selv; det er Noget, som ikke kan undgaaes. Jeg for mit Vedkommende maa altsaa sætte megen Pris paa, om dette „i Reglen“ maatte gaa ud. — Det næste Punkt, som jeg kunde ønske bragt under Overveelse, er Spørgsmaalet om Udstedelse af Lærebrevet. Jeg maa her til den sidste ærede Taler bemærke, at forsaavidt han i sit Foredrag i meget lang Tid talte om Lærebrevet, maa hans Mening efter det øvrige Indhold af hans Tale være den, at han vilde sige: Lærekontrakten. Jeg taler om Lærebrevet, saaledes som det omtales i § 9. Jeg maa i Modsetning til den sidste ærede Taler udtale, at jeg ikke skjønner, at den offentlige Mening hos Haandværkstanden skulde have givet sig saa bestemt tilkjende, at der kunde blive Spørgsmaal om i Loven at indføre tvungne Svendepøver. For det Første er det blevet bemærket ansees, at dette vel neppe egentlig hører under denne Lov; men jeg tror, at man først maa se Liden noget an og navnlig se, om de frivillige Svendepøver ikke vilde udvikle sig og faae en saadan Betydning, at man kunde undgaa at indføre de tvungne Svendepøver og vende tilbage til den tidligere Tid. Jeg tror ialtfald ikke, at Liden nu er kommen til, at man skulde

forsøge at gjøre dette Lovforslags Fremkomst vanskeligere ved med Styrke at reise dette Spørgsmaal. Forsaavidt § 9 bestemmer, at Mesteren skal meddele Vedkommende Lærebrev, som indeholder ikke alene Bevidnelse for, hvorlænge han har staaet i Lære, men ogsaa, hvorvidt han har opnaaet Dygtighed i sit Fag, maa jeg tilstaa, at denne Bestemmelse ikke tiltaler mig. Hvis Mesteren er en særlig fremragende og dygtig Mand i sit Fag, vil han jo meget let anlægge den hele Bedømmelse og Maalestok derefter og saaledes komme til at give den Unge, der forlader hans Lære eller hans Hus, et mindre godt Vidnesbyrd, som vil genere ham, hvor han kommer frem og vil søge Arbejde. Er Mesteren derimod en meget daarlig Makker, hvad der ofte kan hændes, vil han ganske vist give Lærlingen et Vidnesbyrd, som ikke vil komme til at staa i noget Forhold til det, han har lært Lærlingen, thi da kommer det jo paa Mesterens Ansvar; det er meget ofte, at den Unge ikke er bleven tilstrækkelig oplært, og det kan meget ofte være Mesterens Skyld, og saa vil Mesteren være fristet til at give en Bevidnelse, som kun meget lidt stemmer med det virkelige Forhold. Det forekommer mig, at Indholdet af disse Lærebrev ikke kan ventes, naar det saaledes overlades den enkelte Mand, som har oplært Lærlingen at give dette Vidnesbyrd, at ville faae nogen høj Grad af Paalidelighed. Vi maa erindre, at vi her befinde os paa et Omraade, hvor en Mængde forskjellige Mestre skulde give saadanne Vidnesbyrd. Man har ikke en enkelt Mand ansat af Staten, som har oplært en stor Mængde, saa at hans Personlighed giver en bestemt Garanti. Jeg maa derfor i dette Punkt være uenig med det ærede Medlem for Ribe Amts 2den Valgkreds (Hviid), som mente, at det vilde være særlig heldigt, at den Mand, der havde haft at lede hele Uddannelsen, skulde give Vidnesbyrdet, idet han var bedst skikket til at give det. Jeg tror, at i ethvert Tilfælde vil Vidnesbyrdet ikke faae stor Betydning, saa at det bør tages under Overveelse, om ikke denne Bestemmelse skulde gaa ud, saa at Lærebrevet kun kom til at indeholde en Bevidnelse af, hvorlænge den Vedkommende havde staaet i Lære, og at man saa ser, hvorledes de frivillige Svendepøver udvikle sig, idet det er rimeligt, at man derigennem kan opnaa det Tilfælde, og at man saa længere hen kunde komme tilbage til at indføre tvungne Svendepøver. At man i Slutningen af Paragrafen henviser til Straffeloven, naar Mesteren i Lærebrevet har givet en vitterlig urigtig Bevidnelse, tror jeg ikke vil have Betydning i dette Forhold; thi det er ikke vitterlig urigtige Bevidnelser, jeg er bange for, men det hele Skøn, som det dreier sig om, og da det Skønsmæssige er det aldeles Afgjørende, vil man ikke engang have nogen Mulighed for at ramme virkelig vitterlig urigtige Bevid-